

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ: «ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД – ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКА ПІДГОТОВКА –
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД»

Матеріали
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
25 травня 2016 року

КИЇВ 2016

УДК 371.2:371.8:378.4(063)
ББК Ч 448.оя431+Ч420я431
А437

Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад : зб. наук. праць матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції 25 травня 2016 р. Національний авіаційний університет / наук. ред. Н. П. Муранова. – К : – НАУ, 2016. – 296 с.

До наукового збірника увійшли статті та тези доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад (25 травня 2016 року, м. Київ), що проводилася на базі кафедри базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету спільно з іншими науковими установами та навчальними закладами освіти України. Адресований науковцям, викладачам ЗНЗ і ВНЗ, аспірантам і працівникам галузі освіти.

Редакційна колегія:

Муранова Н. П., доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету (голова);

Черіпко С. І., заступник директора Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Бруяка О. О., кандидат технічних наук, доцент, начальник навчально-методичного відділу Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Приходько О. Ю., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Бугайов О. Є., кандидат технічних наук, доцент, кафедра базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету.

ЗМІСТ

<i>Алієв Октай.</i> Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх економістів в університетах Азербайджану	8
<i>Анненков Віктор.</i> Професійне самовизначення студентської молоді промислово-економічного коледжу Національного авіаційного університету як умова забезпечення якості підготовки фахівців	10
<i>Анпілогова Тетяна.</i> Роль мотивації при навчанні іноземної мови студентів-економістів	15
<i>Анфілова Аліна.</i> Інтеграція елементів дистанційного навчання у середній школі: засоби, методи та форми	17
<i>Балицька Валентина, Ярицька Лідія.</i> Особливості поглибленого вивчення фізики в технічних вузах.....	20
<i>Башиманівська Любов.</i> Художньо-естетичний розвиток учнів у сучасному медійному просторі.....	21
<i>Безсмертна Вікторія.</i> Розвиток лідерства у діяльності центрів гендерної освіти при вищих навчальних закладах	24
<i>Березнікова Наталія.</i> Аспекти застосування педагогічних методик та ІТ в оцінюванні якісних навичок усного та писемного мовлення фаховою іноземною мовою студентів технічних спеціальностей	27
<i>Біляковська Ольга.</i> Портфоліо як альтернативний метод оцінювання навчальних досягнень учнів.....	29
<i>Бобро Тетяна.</i> Особливості підготовки старшокласників до зовнішнього незалежного оцінювання з фізики	32
<i>Бруяка Ольга.</i> История создания, современное состояние и перспективы применения наноструктур	34
<i>Бугайов Олександр.</i> Методичні аспекти викладання англійської граматики (на прикладі займенника «ІТ»)	37
<i>Волкова Елеонора.</i> Підготовчі курси як перехідний етап до навчання у ВНЗ	40
<i>Воробйов Леонід.</i> Робота педагога з обдарованими учнями у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи	42
<i>Гагола Оксана.</i> Особливості профорієнтаційної роботи в школі.....	46
<i>Гордієнко Катерина.</i> Освіта за кордоном не виходячи з дому: міф чи реальність?	50
<i>Грибан Галина.</i> Використання інноваційних методів навчання на уроках пунктуації як один із ефективних засобів формування мовної особистості	53
<i>Грищенко Олександра.</i> Стадії торгівлі жінками в Україні	56
<i>Грищенко Світлана.</i> Процес самовдосконалення майбутніх педагогів в системі безперервної освіти	58
<i>Гусак Ірина.</i> Використання інноваційних методик у навчальному та позанавчальному процесах як можливість формування особистості майбутнього молодшого спеціаліста	61
<i>Гутич Емілія.</i> Проблеми впровадження профільного навчання: підготовка спеціалістів	64
<i>Даценко Віта, Диманов Богдан.</i> Роль дисципліни «Хімія» у системі вищої технічної освіти.....	67
<i>Дем'янчик Катерина.</i> Навчання писемного мовлення (авторська програма факультативного курсу для учнів 10–11-х класів спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов)	69
<i>Денисевич Олена, Тверда Райса.</i> Креолізований текст у видавничій справі.....	72
<i>Дідик Наталія.</i> Акмеологічні моделі професійної підготовки соціального педагога і соціального працівника	74
<i>Дунаєва Лариса, Нікогосян Ольга.</i> Результати впровадження інноваційної ступеневої освітянської моделі «Школа–Коледж–Університет» в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова	77
<i>Єгорова Лілія.</i> Вдосконалення засобів діагностики знань з хімії за рахунок впровадження новітніх інформаційних технологій.....	80
<i>Єрмеєв Олександр.</i> Проблеми викладання навчальної дисципліни «Історія України» в контексті сучасних суспільно-політичних змін.....	87
<i>Єфремова Олена.</i> Соціально-правові засади протидії торгівлі дітьми	87
<i>Єщенко Марина.</i> Роль профорієнтаційної роботи в системі довузівської підготовки.....	89
<i>Жирська Галина.</i> Формування дослідницької компетентності у процесі вивчення біології як засіб професійного самовизначення і саморозвитку школярів	94
<i>Зінченко Світлана.</i> Центр освіти дорослих як інноваційний осередок навчання різних категорій дорослого населення.....	97
<i>Іванюк Інна.</i> Профільна школа правознавчого спрямування в контексті проблем неперервності освітнього процесу.....	99
<i>Ілліна Ольга.</i> Професійна орієнтація в соціальній роботі з дітьми-інвалідами	102
<i>Казмірчук Юлія.</i> Реалізація компетентнісного підходу до викладання біології та екології в системі неперервної освіти	105
<i>Калюжска Наталія.</i> Шляхи реалізації компетентнісного підходу в системі неперервної освіти	107
<i>Караманов Олексій.</i> Візуальна репрезентація міжкультурного діалогу в музеї у контексті реалізації	

інноваційних освітніх проєктів.....	111
Карпенко Євгенія, Зубрицька Ольга. Формування у дітей молодшого шкільного віку англomовної лексичної компетентності на уроках англійської мови за допомогою казки.....	114
Катрич-Домалевська Людмила. Робота з обдарованими дітьми: досвід та перспективи.....	116
Кашикарьова Людмила. Сучасні підходи до професійної орієнтації старшокласників.....	118
Козлова Наталія. Діагностико-прогностичне спостереження за якістю навчання старшокласників – запорука підготовки до навчання у вищому навчальному закладі.....	122
Кравець Ірина, Цура Оксана. Організація науково-дослідницької діяльності гімназистів.....	124
Кресан Ольга. Усвідомлення життєвих подій абітурієнтами ВНЗ (на прикладі вступу до університету).....	126
Кресан Тетяна. Змістовий компонент професійної підготовки бакалаврів дошкільної освіти в університетах США.....	128
Крещанова Світлана. Застосування інформаційно-комунікативних технологій у викладанні іноземної мови для оптимізації навчального процесу.....	131
Лаврова Алла. Соціальні мережі як засіб організації та проведення навчального фізичного експерименту.....	136
Лазоренко Наталія. Проблема профільного навчання у вітчизняній науці та практиці.....	138
Левченко Фессалоніка. Стан сформованості у старшокласників готовності до вибору професії за типом «Людина – Людина».....	141
Лов'янова Ірина. Компетентнісний підхід до навчання старшокласників математики у системі психолого-педагогічних підходів до особистості випускника профільної школи.....	145
Лозбина Альона. Сучасна система організації навчального процесу і шляхи її удосконалення.....	149
Максимчук Віра, Марчук Галина, Фурса Любов. Музей в освітньому просторі коледжу: музейно-педагогічний проєкт «Жива історія коледжу».....	152
Маліновська Тетяна. Використання інноваційних технологій на уроках розвитку зв'язного мовлення як необхідна умова формування творчого мислення учнів.....	154
Муранова Наталія. Сучасні тенденції забезпечення якісної підготовки до зно та здійснення вдалого професійного вибору в середовищі вищої школи.....	157
Нечерда Валерія. Дослідження сучасного стану сформованості просоціальної поведінки учнів старшої школи.....	162
Одарченко Наталія, Шуда Ірина. Співпраця у системі «ЗНЗ–ВНЗ» як умова поліпшення якості професійної освіти.....	165
Олександрук Ірина. Використання проєктних технологій на уроках української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах.....	168
Омельченко Лідія. Компетентнісний підхід у вивченні української мови та літератури.....	171
Опалюк Тетяна. Теоретичні аспекти забезпечення неперервної освіти в системі професійного становлення та розвитку вчителя.....	174
Ортеменка Євгенія. Моніторинг підготовленості студентів-медиків шостого курсу до складання тестового ліцензійного іспиту: крок–2.....	177
Островська Людмила. Сучасні підходи до організації контролю та моніторингу знань учнів.....	179
Павлик Надія. Зміст поняття «неперервна освіта».....	183
Плужник Оксана. Освіта дорослих як складова неперервної освіти.....	185
Полющенко Ірина. Формування алгоритмічного мислення як показника рівня сформованості інформаційної культури фахівців-економістів.....	188
Присяжнюк Галина. Висвітлення проблеми застосування інформаційно-комунікаційних технологій з метою формування знань і вмінь учнів ЗНЗ у психолого-педагогічній літературі.....	191
Проботюк Ольга. Профільне навчання української мови у старшій школі як чинник реалізації державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти.....	194
Рахманов Віталій. Використання тестових технологій у навчальному процесі освітньо-інформаційного середовища вищого технічного навчального закладу.....	198
Руденко Анастасія. Особливості електронної освіти в Україні.....	201
Руденко Анна. Актуальність вивчення соціально-політичних наук у середній та вищій школі.....	203
Руденко Лариса, Литвин Андрій. Професійна орієнтація молоді на здобуття робітничого фаху в закладах профтехосвіти.....	205
Руденко Федір. Інноваційні підходи щодо можливості контролю знань при викладанні соціально-гуманітарних дисциплін.....	209
Свентицька Валентина, Муранов Андрій. Методи систематизації знань з фізики на основі використання математичного апарату диференціального числення.....	212
Седляр Михайло. Підготовка педагогічних працівників як актуалітет інноваційного розвитку	

економіки України	217
Сергійчук Олена. Формування методологічної культури майбутнього педагога.....	221
Ситняківська Світлана, Хливнюк Микола. Білінгвальне навчання в системі неперервної освіти як чинник ефективної підготовки майбутніх фахівців	224
Сіткар Віктор, Сіткар Степан. Діагностика в професійній орієнтації та профвідборі учнів: з досвіду роботи центру довузівської підготовки	227
Смарчевська Людмила. Актуальні напрямки, досвід і проблеми організації роботи з обдарованими студентами	230
Смовженко Людмила. Інтерактивні лекції в межах курсу «Методика викладання іноземних мов у вищій школі» для студентів-сходознавців.....	234
Тарасюк Василь, Муранов Олександр. Особливості викладання теми «Ірраціональні нерівності» з дисципліни математика.....	238
Ткаченко Маргарита. Уявлення студентської аудиторії про болонський процес: соціологічне дослідження.....	242
Трегубова Галина. Формування мовної, мовленнєвої і комунікативної професійних компетентностей студентів ВНЗ.....	245
Триколенко Софія. Залучення творчої молоді до виставкових проєктів як невід’ємна складова мистецької освіти	249
Тупікова Ганна. Патріотичне виховання майбутніх учителів засобами українського музичного мистецтва в системі неперервної освіти.....	252
Федорова Ніна. Творчий учитель – творчий учень	254
Франчук Тетяна. Контроль у системі компетентнісної професійної освіти як умова забезпечення її неперервності.....	259
Харицька Лариса. Шкільний сленг як складова питання культури мовлення учнівської молоді.....	262
Харицька Світлана, Шостак Оксана. Проблеми викладання іноземної мови у різнорівневих групах...266	266
Хоботова Еліна, Калмикова Юлія. Єдинство образовательного процесса по химии в средней и высшей школе	269
Хребет Валерій. Візуалізація перетворень елементарних функцій на заняттях з математики.....	270
Ченур Ольга. Педагогічні особливості активізації пізнавальної діяльності студентів на заняттях з іноземної мови	273
Черіпко Сергій. Особливості творчості Михайла Драй-Хмари в контексті вивчення української літератури	277
Черкасова Лариса. Хмарні технології у системі роботи навчального закладу.....	279
Швець Іван. Фізико-хімічні та технологічні аспекти отримання полімеркомпозиційних полінаповнених клейових систем з керованими властивостями	282
Швець Оксана. Категоріальний аналіз поняття «поетичний твір» за допомогою методу контент-аналізу	285
Шевченко Віта. Громадянськість української молоді у формуванні особистості молодшого спеціаліста	288

УДК 37:001.895

Калюжка Наталія, м. Переяслав-Хмельницький

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються шляхи реалізації компетентнісного підходу в системі неперервної освіти, визначено чинники його реалізації. Подано структуру компетентностей (ключові, загальногалузеві, предметні компетентності) та перелік педагогічних технологій, що обумовлюють упровадження компетентнісного підходу в практику роботи вищої школи (теорії і технології проблемного навчання, поетапного формування розумових дій і понять, розвивального навчання, гуманістична система Ш. Амонашвілі, теорія особистісно-орієнтованого навчання).

Ключові слова: компетентнісний підхід, неперервна освіта, інноваційне освітнє середовище, педагогічні технології, якість професійної освіти.

The article discusses the ways of implementing of the competence-based approach in the system of continuous education, the factors of its implementation. It is posted the competency framework (core, industry-wide, subject competence) and the list of educational technologies, which causes the introduction of competence-based approach in the practice of high school work (theory and technology problem-based learning, the gradual formation of mental actions and concepts, developing training, humanistic system Sh. Amonashvili theory student-centered learning).

Keywords: competence approach, continuing education, innovative learning environment, educational technology, the quality of professional education.

Сьогодні проблема компетентнісного підходу в системі неперервної освіти є дуже актуальною та має важливе практичне значення у зв'язку з необхідністю ефективного вирішення різноманітних завдань на основі існуючих знань, умінь, навичок, особистісних та професійних рис фахівців та їх можливістю безперервно навчатися протягом життя. Реалізація неперервної освіти в освітній системі опирається на такі чинники: «вертикальну інтеграцію» – наступність ступенів формальної освіти (дошкільної, початкової, середньої, вищої, післядипломної) та «горизонтальну інтеграцію» – співвідношення освіти, що отримується за межами освітньої галузі (неформальна освіта), з освітою у мережі навчальних закладів (формальна освіта). У неперервній освіті визначна роль відводиться системі вищої освіти, орієнтованій на компетентнісний підхід при підготовці педагогічних кадрів.

Компетентнісний підхід не передбачає тільки конкретної обізнаності та інформованості людини, володіння нею енциклопедичними знаннями. Він спонукає до успішного розв'язання складних проблем, що виникають у процесі професійної підготовки, у стосунках з іншими людьми, у практичному житті при виконанні соціальних ролей громадянина країни, у професійній діяльності тощо. Отже, використання компетентнісного підходу в системі неперервної освіти залежить не лише від його теоретичного обґрунтування, але й від продуктивності втілення основних ідей у практичну діяльність.

Проблема компетентнісного підходу розглядається в працях науковців: В. Байденка, І. Беха [1], Н. Бібік, А. Вербицького [2], І. Зимньої, В. Краєвського, В. Лугового [4], Н. Муранової [5, с. 14–26; 6], О. Пометун, О. Савченко та ін. Питання неперервної освіти віднайшли висвітлення в працях В. Андрущенко, Б. Гершунського, І. Зязюна [3], Н. Ничкало, О. Поважного, О. Шапран та ін.

Метою написання статті є виявлення шляхів реалізації компетентнісного підходу в системі неперервної освіти.

Національний освітній глосарій компетентнісним називає підхід до визначення результатів навчання, що базується на їх описі в термінах компетентностей. Компетентнісний підхід є ключовим методологічним інструментом реалізації цілей Болонського процесу та за своєю сутністю є студентоцентричним [7, с. 31].

На думку І. Беха, компетентнісний підхід має забезпечити вищий рівень компетентності суб'єкта навчання, який характеризується сформованістю в нього наукового поняття «компетентність» як єдності, де науково орієнтована основа дій визначає логіку її виконання. Автор звертається до ідей діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів для їх узгодження з метою і завданнями саме компетентнісного підходу як найбільш прогресивного на основі принципу логічної доповнюваності [1, с. 27–28]. На думку В. Чайки, компетентнісний підхід передбачає високу міру готовності майбутнього фахівця до успішної педагогічної діяльності, забезпечення активізації механізмів загального і професійного саморозвитку і врахування динаміки мотивації кожного студента у процесі професійної підготовки, навчання, організації саморуку до кінцевого результату

[9, с. 23]. Тому, поєднання набутих знань з їх практичним застосуванням, стимулювання суб'єктів освітнього процесу до саморозвитку й позитивний вплив на професіоналізм фахівця – головна перевага компетентнісного підходу.

Упровадження компетентнісного підходу тісно пов'язане з вирішенням проблем забезпечення якості освіти. Питання якості професійної освіти набуває актуальності в сучасній ситуації, що характеризується: відсутністю законодавчої бази, що регламентує становлення і розвиток системи неперервної педагогічної освіти; формуванням вільного ринку освітніх послуг у сфері додаткової професійної освіти (недержавні заклади, фірми, ВНЗ), що створюють ситуацію конкуренції і вимагають якості підготовки слухачів при відсутності державного стандарту останньої сфери; глобалізацією освітнього простору, що породжує спільність професійної проблематики працівників освіти і можливість доступу до будь-яких інформаційних ресурсів; формуванням у межах ноосфери-генезису професійно-педагогічного співтовариства, носія принципово нової освітньої культури, що фіксується на рівні міжнародних документів про освіту й культуру, де проголошується спільність таких принципів діяльності у сфері освіти, як гуманізація, гуманітаризація, демократизація, толерантність, неперервність та ін.; виробленням культурної, концептуальної, технологічної множинності підходів до вирішення проблем освіти, що вимагає професійно-особистісного самовизначення і соціальної відповідальності за свій вибір [3].

Вчений В. Луговий серед основних чинників, що забезпечують якість освіти, зазначає фахову підготовку викладачів, матеріально-технічну базу та якісну освітню програму, він визначає такі фактори цієї програми: ресурси (викладацькі, адміністративні, інфраструктурні, інформаційні); потребу в програмі всіх зацікавлених сторін; характеристику програми або кваліфікаційний профіль (мета й завдання); результати навчання в термінах загальних і специфічних компетентностей; зміст (знання, розуміння, уміння, цінності, здатності, інші особисті якості) та організацію (курси, модулі, кредити, послідовність); методи навчання, викладання й оцінювання; систему оцінювання, забезпечення та підвищення якості [4, с. 20].

Науковець А. Вербицький вважає, що якість професійної освіти являє собою відповідність особистісних, професійних та соціальних характеристик молодого фахівця до потреб життя та залежить від багатьох факторів: контингенту абітурієнтів, а потім – студентів; викладацького складу; змісту освіти; якості освітнього середовища й умов організації навчання; педагогічних технологій, що використовуються при підготовці фахівців; якості освітнього процесу та його ресурсного забезпечення тощо [2, с. 27].

Дослідник Г. Полякова поділяє чинники, що впливають на якість освіти на зовнішні (соціально-економічні, політичні, культурні, освітню політику, стратегію розвитку вищої освіти, соціальне замовлення на фахівця з вищою освітою) та внутрішні (якість визначення кінцевих результатів підготовки фахівців: модель особистості, рівень підготовки, професійна компетентність випускника; визначення стратегій розвитку ВНЗ, що забезпечують бажаний результат; якість управління ВНЗ і його підсистемами; якість навчального і виховного процесів; якість умов освітньої діяльності; компетентність суб'єктів освітнього процесу: керівників, педагогічних працівників, студентів; наявність механізмів регулювання відповідності результатів підготовки фахівців до вимог держави, суспільства, особистості) [8, с. 78].

Отже, якість освіти – це інтегральна характеристика, що формується під впливом багатьох факторів як результату професійної підготовки. ВНЗ не тільки контролює відповідність знань, умінь і компетентностей випускників до суспільних потреб, але й несе відповідальність за організацію навчальної діяльності кожного окремого студента.

Зміна освітніх цілей з підготовки вчителя з великим багажем знань на забезпечення умов для ефективного розвитку та саморозвитку кожного конкретного випускника педагогічного ВНЗ вимагає нового змісту підготовки, використання сучасних педагогічних технологій, створення інноваційного освітнього середовища у вищій школі, неперервної освіти протягом життя тощо.

Таким чином, реалізація на практиці компетентнісного підходу передбачає оновлення змісту освіти, що ґрунтується не на компоненті знань, умінь та навичок, а базується на формуванні ключових компетентностей, що стосуються різних сфер. Система компетентностей в освіті має ієрархічну структуру, рівні якої складають: ключові компетентності (міжпредметні та надпредметні компетентності) – здатність людини здійснювати складні поліфункціональні, поліпредметні види діяльності, ефективно розв'язувати актуальні індивідуальні та соціальні проблеми; загальногалузеві компетентності, що формуються впродовж засвоєння змісту тієї чи іншої освітньої галузі; предметні компетентності, що є складовою загальногалузевих компетентностей і стосуються конкретного предмета.

Кожна компетентність випускника повинна забезпечуватися відповідною кількістю дисциплін і практик, поєднаних у відповідні модулі, а зміст модулів – повністю відповідати рівню набутих компетентностей. Одним з перших кроків зміни змісту освіти на основі компетентнісного підходу є створення нових галузевих стандартів освіти. Наступним кроком є формування компетентностей за програмами дисциплін (предметних) та віднесення їх до загальногалузевих та ключових. Третім кроком є формування компетентностей, означених в Національній рамці кваліфікацій і якими особа, котра навчається, повинна володіти протягом усього життя (ключові життєві компетентності). Компетентність є однією із найважливіших характеристик спеціаліста, який готовий до відповідального та ефективного самостійного виконання власних обов'язків як фахівця в певній галузі.

Впровадження компетентнісного підходу в практику роботи вищої школи потребує визначення педагогічних технологій. Найбільш відомими серед них є теорії і технології проблемного навчання (А. Матюшкін, Т. Кудрявцев, М. Махмутов та ін.), поетапного формування розумових дій і понять (П. Гальперін та його науково-педагогічна школа), розвивального навчання (В. Давидов, Д. Ельконін, Л. Занков та їхні послідовники), гуманістична система Ш. Амонашвілі, теорія особистісно-орієнтованого навчання (І. Якиманська, В. Сериков та ін.) А. Вербицький задається питанням, які з цих технологій можна покласти в основу реалізації компетентного підходу у вищій освіті та робить висновок, що: а) усі вони розроблені стосовно до шкільної освіти і більшість із них, окрім проблемного навчання і теорії поетапного формування розумових дій, швидше за все, непридатні для використання у професійній освіті; б) у шкільній освіті ці теорії і технології мають дуже обмежену представленість; в) за своєю методологією вони не практикоорієнтовані, а виходять із протилежної ідеї – оволодіння «основами наук», розвитку теоретичного мислення, а не формування компетенцій/компетентностей для повсякденного життя та професійної діяльності людини; г) у них ставляться в основному завдання оволодіння предметно-технологічними знаннями, уміннями, навичками, і лише потім – розвиток соціальних умінь і навичок, соціальної компетентності учнів [2, с. 16–17].

Вища школа повинна використовувати технології, що обумовлені потребами ринку праці та враховують особливості професійної підготовки майбутніх фахівців. Специфіка використання технологій у вищій школі визначається двома чинниками. По-перше, переходом до кредитно-трансферної системи навчання, згідно з основними положеннями Болонської декларації. Але у зв'язку з нерозробленістю системи організації навчання за кредитно-трансферною технологією, кожний ВНЗ має свої особливості в її реалізації. Неузгодженість дій та самодіяльність кожного окремого ВНЗ не сприяє повноцінній реалізації компетентнісного підходу на державному рівні. По-друге, важливе місце в реалізації компетентнісного підходу, з урахуванням освітніх потреб, належить особистісно орієнтованим, ігровим та інформаційним технологіям. До них відносяться: інтерактивні технології: діалогічні методи навчання, семінари-дискусії, мозкові штурми, інтерактивні й імітаційні ігри, тренінги та ін.; практико орієнтовані технології: проблемне навчання, метод проєктів, контекстне навчання та ін.; нові інформаційні технології: дистанційне навчання, комп'ютерне тестування, мультимедійні технології тощо.

Тож, прийняття будь-яких рішень і кроків щодо практичного втілення компетентнісного підходу є необхідною умовою реалізації принципу наступності нового і старого, традицій та інновацій, можливості створення інноваційного освітнього середовища у процесі професійної підготовки та постійного самовдосконалення.

Отже, підводячи підсумок, можна вважати, що компетентнісний підхід є одним із перспективних підходів у підвищенні ефективності вищої освіти та навчання протягом життя. Він полягає в прищепленні та розвитку у студентів набору ключових компетентностей, що забезпечують якісне виконання професійних обов'язків. Якість підготовки фахівця з вищою освітою залежить від багатьох зовнішніх і внутрішніх факторів (соціально-економічних, політичних, культурних, рівня підготовки, умов діяльності тощо). Випускники ВНЗ повинні вміти використовувати отримані під час навчання знання, уміння та навички в буденних та швидкоплинних ситуаціях професійної діяльності. Зміна освітніх цілей з підготовки вчителя з великим багажем знань на забезпечення умов для ефективного розвитку та саморозвитку кожного конкретного випускника педагогічного ВНЗ вимагає нового змісту підготовки, використання сучасних педагогічних технологій, створення інноваційного освітнього середовища у вищій школі, неперервної освіти. Реалізація компетентнісного підходу спрямована на комплексне засвоєння різних знань та способів практичної діяльності протягом життя шляхом підвищення кваліфікації та самоосвіти, завдяки яким майбутній фахівець набуває здатності успішної власної реалізації в професійній діяльності, соціальної самостійності, мобільності, вільно орієнтується в навколишньому середовищі та успішно вирішує складні завдання.

Література

1. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 2009. – № 2(63). – С. 27–31.
2. Вербицкий А. А. Компетентностный подход и теория контекстного обучения / А. А. Вербицкий. – М. : ИЦ ПКПС, 2004. – 84 с.
3. Зязюн І. А. Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти / І. А. Зязюн // Вісник ЖДПУ ім. І. Франка. – 2005. – № 25. – С. 13–18.
4. Луговий В. І. Європейська концепція компетентнісного підходу у вищій школі та проблеми її реалізації в Україні / В. І. Луговий // Педагогіка і психологія. – 2009. – № 2. – С. 13–25.
5. Муранова Н. П. Фізико-математична підготовка старшокласників до навчання в технічному університеті: [монографія] / Н. П. Муранова. – К. : НАУ, 2013. – 464 с.
6. Муранова Н. П. Компетентнісний підхід у системі доуніверситетської підготовки майбутніх студентів технічних спеціальностей / Н. П. Муранова // Рідна школа. – 2012. – № 10. – С. 7–12.
7. Національний освітній глосарій: вища освіта / [авт.-уклад. : І. І. Бабин, Я. Я. Болюбаш, А. А. Гармаш та ін.] ; за ред. Д. В. Табачника, В. Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 100 с.
8. Полякова Г. Вплив освітнього середовища ВНЗ на формування професійної компетентності фахівця / Г. Полякова // Вища школа. – 2010. – № 10. – С. 78–87.
9. Чайка В. М. Реалізація компетентнісного підходу в системі підготовки майбутнього вчителя / В. М. Чайка // Шляхи модернізації вищої освіти у контексті євроінтеграції : Матер. регіон. наук.-практ. семінару / за заг. ред. Г. В. Терещука. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – С. 21–26.

УДК 069.12:37.091.33 – 028.22.091.33

Караманов Олексій, м. Львів

ВІЗУАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ В МУЗЕЇ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНИХ ПРОЕКТІВ

У статті розглядаються особливості організації/моделювання міжкультурної взаємодії у просторі музею. Особлива увага звертається на візуальні способи комунікації й візуальну репрезентацію культури. Визначено можливості реалізації в музеї освітніх проектів для учнівської та студентської молоді.

Ключові слова: музейний простір, культура, візуальна репрезентація, візуальне мислення, міжкультурна репрезентація, освітні проекти.

The article deals with the features of organization/simulation of intercultural interaction in the space of the museum. Special attention is paid to the problem of the visual communication and the visual representation of culture. Are determined possibilities of realization the museum educational projects for school and university students.

Keywords: the space of the museum, culture, visual representation, visual thinking, intercultural representation, educational projects.

Реалізація актуальних інноваційних проектів у галузі освіти передбачає низку заходів, спрямованих на формування дієвого освітнього простору, здатного забезпечити потреби кожної людини у знаннях, саморозвитку та самовихованні. «Освіта для всіх і для кожного» – це гасло дедалі більше стає візитівкою кожної цивілізованої країни, що турбується про навчання своїх громадян, поважає розмаїття культурних впливів та міжкультурних відмінностей. Цікавий досвід у реалізації міжкультурних проектів надає нам музейна педагогіка. Ця міждисциплінарна галузь сучасного педагогічного знання нерозривно пов'язана з мистецтвом, що відновлює зв'язок людини з природою, історією, моральними і духовними цінностями, що зберігають спадкоємність і традиції, важливі для життя всього людства. Музей є важливим місцем зустрічі з мистецтвом, що володіє важливими соціальними, виховними і навчальними функціями. Мистецька спадщина різних країн світу здатна барвисто уявити міжкультурний простір світової цивілізації, стимулюючи міжкультурну взаємодію, взаєморозуміння, толерантну поведінку.

Зазначені питання були предметом наукових пошуків Дж. Гібсона, В. Гордона, Р. Делакура, В. Зінченко, В. Муніпова (розробка питань візуального мислення), М. Гнедовського, Д. Камерона, А. Лагун, Є. Мастеніци, Б. Столярова, Л. Шляхтіної (проблеми організації музейної комунікації), Р. Агаддуліна, М. Беннега, Б. Вульфова, Г. Дмитрієва, О. Заболотної, Г. Кол'є, М. Пейджа і Дж. Мартіна (можливості реалізації ідей міжкультурної освіти).

Мета роботи – проаналізувати можливості організації міжкультурного діалогу у просторі музею для учнівської та студентської молоді в процесі застосування візуальних форм і методів навчання.

Відомо, що пізнавальна діяльність людини розпочинається із відчуттів і сприймання. Відображаючи дійсність на чуттєвому рівні, людина одержує різноманітну інформацію про зовнішні